

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Pimeässä lapinmaassa - In The Dark Lapland

Diakuvat ovat useimmiten varsin tummia, ja sävyiltään jyrkkiä. Ovat vaikeita skannata, koska vaikka tuota halpaa skanneria mitenkä virittelisit, jää aina osa sävyistä näkymättä, ja osa sävystä on kadonnut lopullisesti – jos mitään on koskaan ollutkaan. Ehkä jollakin kalliimmalla skannerilla olisin saanut paremman tuloksen, mutta kaikkeahan ei voi saada – koskaan. No hankin tässä hiljattain **Epson Pefection V 370 Photo**-skannerin, ja skannasin sillä kokeeksi pari diaa, kuten ”ukko istuu pimeässä” ja ”musta lampi”, ja heti löytyi lisää yksityiskohtia. Mutta eihän tuolla lisääntyneellä tarkkuudella ole lopultakaan väliä, sillä kukaan ei voi tietää – tai muistaa – miltä tuolla tuolloin tarkalleen ottaen näytti. Joka päivän valaistuosuhteet ovat erilaiset. On lähes mahdotonta, että joku olisi sattunut liikkumaan täsmälleen samoissa paikoissa, ja kuvannut täsmälleen samoja kohteita, jotta kuvia voitaisiin sitten verrata keskenään, ja katsoa kuka pääsi lähemmäs totuutta.

Pisaran kauneus

Tässä kuvassa näet nytten tässä Saariselällä kuvatun pisaran, joka roikkuu pienen pienestä tunturikoivun oksanvarvusta - ikäänkuin ilkkuen, ja ivaten: tänne asti teidän siis täytyi tulla jotta näkisitte pisaran kauneuden. Nyt en enää menisikään moista kuvaamaan, koska en taida oikein jaksaa enää vaellella – ja onhan kaikki kuvaamisen arvoinen tässä maailmassa kuvattu, ja jäljelle jää vain suuri joukko tavallisten taatelintallaajien otoksia, jotka nykyisellään onneksi siirtyvät ripeää tahtia digikuvien taivaaseen. Voimme kuitenkin oppia tästä paljon, ja ainakin sen, että joka sekunti katoaa iäksi loistavia mahdollisuuksia kuvata jokin niin ettei kukaan ole sitä vielä siten kuvannut. Se, että maailma näyttää meistä jokapäiväisessä kokemuksessamme perin harmaalta, johtuukin siitä, ettemme osaa katsoa sitä oikealla tavalla, ja suurin osa maailman kauniista tapahtumista jää meiltä näkemättä.

Ukko istuu pimeässä

Tässä kuvassa näet Saariselällä istuvan ukon. Puissa ei ole lehtiäkään - lieneekö sitten kevättä tai syksyä - mene ja tiedä. Joka tapauksessa on se vuodenaika jolloin valotukset menevät, niin sanoakseni, täysin perseelleen. Väkisinkin. Ja itsekin suorastaan täytyy istua perseelleen. Lisäksi kun skannaa kuvan vanhasta diasta keskinkertaisilla laitteilla, kuvista tulee sävyltään jyrkkiä, ja yksityiskohdat katoavat. Sitten tulee vielä sekin, että näytöt eivät ole juuri koskaan viritettyjä, ja jos haluaisi optimaalisen näytön, se maksaa liikaa, tai niin paljon, että jää märeksi vaeltajan päiväuneksi. Mutta mitäpä näistä - tähkäpäistä. Huomaa erityisesti ukon polven alapuolelle valunut idealside, joka helpotti särkyä polvessa. Vuosia myöhemmin kun polvi rupesi tosissaan vaivaamaan, ja sille tehtiin tähystysleikkaus, polvesta löytyi noin pikkuisormenpään kokoinen irtokappale, joka aina välistä juuttui paikoilleen. Tosin ei siitä polvesta, jossa tuo side tuolloin oli, mutta varsinainen kipeä polvi muutti kävelyä niin, että se terveempi polvi rasittui ja kipeytyi. Lappiin ei siis ainakaan polvivammaisten kannata mennä. Sinne ei myöskään kannata mennä korjaamaan tulehtuneita ihmissuhteita, sillä normaalitkin ihmissuhteet ovat siellä melkoisella koetuksella. Vastoinikäymisten ei tarvitse olla kovinkaan kummoisia kun joku saa hillittömän raivokohtauksen, ja repii maasta vaikka kantoja. Vaikka onkin vain kaatunut kontilleen puunjuurakkoon, ja siitä sitten pillastunut. Vaikka koko juttu näytti tapahtumana hauskalta – ihan niinkuin vanhoissa filmeissä. Merimiespainottelutkaan eivät ole harvinaisia, ja saattavat ryöstäytyä tappeluksi. Lapissa selviävät parhaiten sellaiset vankat ämmänjuntturat, joilla ei tunnu olevan hermoja lainkaan, ja jotka rakentavat leirinkin alta aikayksikön, ikäänkuin leikiten. Eivät ne kauniita ole, vaan hevoseoloisia, sanan varsinaisessa merkityksessä, mutta niiden tapa toimia ja selvitä kaikenlaisissa olosuhteissa on kaunista katseltavaa. Niin eleetöntä, ja tietyllä tavalla tehokasta, ja tarkoituksenmukaista.

Musta lampi

Ja tässä taas, hieman illemmalla, voit nähdä mitä tahansa, kuten allaolevassa kuvassa. Väsyneenä voit kuulla tuntemattomien ihmisten huhuilevan tunturissa, tai nähdä vaeltajia kiipeilemässä rinteillä, tai nähdä vaikkapa talon talonväkineen hyörimässä jossakin tunturinsatulassa. Mitä tahansa voi tapahtua, ja siksi ihmiset ovatkin pystyttäneet sinne *seitojaan*, koska pelkäävät. Luulisin, että tähän herkkyyteen vaikuttavat ne mittasuhteet, joita voi oikeastaan nähdä vain lapissa. Jos katsot siellä esimerkiksi jotakin tunturia, se näyttää olevan vain parin kilometrin päässä, mutta normaali-ihmiselle kestää ainakin puoli päivää päästä tunturin lähellekään. Voi sanoa, että normaalin rapakuntoinen vaeltaja kykenee etenemään noin reippaat kymmenisen kilometriä erämaassa, jos maasto on helppoa, ja jos aikoo vielä ehtiä valmistella telttansa ja valmistaa ruokansa. Se ei ole todellakaan paljon, vaikka autolla se menee yhdessä hujauksessa. Kun tulee hämärä, ei mittasuhteita voi enää silmämääräisesti hahmottaa, ja jos on väsynyt, ryhtyvät aivot rakentelemaan omia havaintojaan, ihan niinkuin itsekseen. Huvikseen, kenties. Voisi hyvinkin ajatella, että aivot pitkästyvät urbaanissa maisemassa, jossa on pelkkiä suoria linjoja, mutta saavat valtavasti virikkeitä Lapin epämääräisyydessä, ja valtavissa mittasuhteissa.

Muuan väkäleuka pusikossa

Tässä kuvassa käy ilmi mitä Lapissa ihan oikeasti näkee. Ei komeita maisemia, vaan pusikkoa, ja taas pusikkoa. Tästäkin diasta olivat kaikki sävyt hävinneet jonnekin kauas pois, mistä myös vieras olla poissa, ja kun on poissa, niin on myös pois sydäimestä. Kuvanottohetkeen liittyy se ainainen tihkusade, joka väliin äityy kaatosateeksi, ja kastelee kaiken. Sytyttele siinä sitten nuotioita, jollei ole käytössä ison sokeripalan näöisiä sytytyspaloja, jotka haisevat bensiinille.

Ukko taas tunturissa

Ja tässä taas näemme ukon vaeltamassa tunturissa. Muutamia vuosia sitten ottamassani skannerikuvassa tuloksena oli tumma, vailla yksityiskohtia oleva mössö, mutta **EPSON PHOTO** -skanneri paljasti paljon yksityiskohtia vanhasta diasta. On kummallista, että paljaalla silmällä nähtynä tuossa maisemassa olisi kaikki automaattisesti balanssissa. Oikeasti tuolla on oikein kunnan louhikkoja ja rotkoja, jotka näyttävät tunturin rinteessä etäältä katsoen vain pieniltä piirroilta. Tulee tuossa melkein hakematta mieleen

Ruopimapää -niminen tunturi, joka näyttää etäältä hauskalta pikkuisine juomuineen, mutta lähietäisyydeltä juomut ja rypylät tunturin muuten tasaiselta näyttävässä pinnassa ovatkin melkoista louhikkoa.

Utuinen maisema

PhotoShop auttaa luomaan tummista kuvista uudenlaisia kuvia, kun käyttää erilaisia suodattimia, kuten tässä. Kuvassa on kaikki oleellinen. Matala tunturikoivikko, kurun pohjalla virtaava, osin suoperäinen puro, tai joki – ja mahtavat, loivarinteiset tunturit. Siihen aikaan kun minä tuolla vaeltelin, ei maisemassa ollut muita vaeltajia. Jos näki jonkun vieraan ryhmän, oli se aina suuri yllätys. Nykyaikaisemmalla mielenlaadulla varustetut vaeltajat pitivät mennessään kovaa mölinää, mutta varsinaiset *tunturisudet* ilmestyivät eteen kuin aaveet, ja ne eivät yleensä sanoneet mitään. On hyvä tietää se, että tämä maisema on tuollainen vielä tuhansien vuosien kuluttuakin, ja senkin jälkeen.